

Fritidsplan

2012/2013 (?) – 2015

Upprättad:

Antagen av:

Datum för antagande:

Kontaktperson: Susanna Ward Jonsson

Innehåll

1. Inledning	3
2. Värdegrund.....	3
3. Nulägesbeskrivning.....	3
Fritid/förening.....	3
Fritid/ungdom.....	4
4. Omvärldsanalys.....	6
Trender/frågor inom Fritid/förening.....	6
Trender/frågor inom Fritid/ungdom.....	7
5. Politisk utgångspunkt.....	8
6. Fokusområde: Mötesplatser.....	8
Mål.....	9
7. Fokusområde: Aktivitet.....	9
Mål.....	10
8. Konsekvensbeskrivning.....	11

1. Inledning

Fritidsplanen tar sin utgångspunkt i Framtidsplanen för Götene kommun 2009 – 2020. Syftet med planen är att ge en bild av önskad utveckling inom treårsperioden 2012/2013 – 2015. Politiker, tjänstemän, föreningar, kyrkor och ideella krafter får genom planen ett gemensamt dokument att utgå från vid det gemensamma och enskilda planeringsarbetet för att skapa bra fritid i Götene.

Fritidsplanen omfattar alla kommunmedborgares, såväl barns som vuxnas, intresse och behov av aktiv fritid. De fyra perspektiven i GPS (Götenes Politiska Styrning) - Medskapare, Utveckling, Arbetssätt respektive Ekonomi – har prövats vid framtagandet av planen. Vidare har Folkhälsorådets mål samt Konventionen om barns rättigheter beaktats.

2. Värdegrund

Bo i Götene - lev i världen är Götene kommuns vision. Den ger uttryck för viljan att skapa goda miljöer för boende och arbete samtidigt som den pekar på vikten av att utveckla fysiska, kulturella och virtuella förbindelser med omvärlden.

Ett centralt begrepp som ska omfatta alla i kommunen är medskaparanda, som handlar om medborgardeltagande och engagemang. Genom att ständigt vara öppen, lyssnande, lärande och villig att förändra skapas en organisation som säkerställer den lokala demokratin och tillgodoser medborgarnas behov av kommunal service.

Följande värderingar kännetecknar Götene kommun:

Kreativitet

Öppenhet

Tydlighet

3. Nulägesbeskrivning

Nulägesbeskrivningen tar sin utgångspunkt i de förhållanden som gäller våren 2012. De kommunala verksamheter som i första hand omfattas av Fritidsplanen är Fritid/Förening som tillhör sektor Konsult och Administration, och Fritid/Ungdom som tillhör Sektor Välfärd.

Fritid/Förening

I kommunen föreningsregister finns idag ca 180-190 föreningar och organisationer registrerade. Antalet föreningar som kommer i kontakt med kommunens bidrag inom verksamhetsområdet är ca 50-70 stycken. Siffrorna varierar något från år till år. Föreningslivet får kommunalt stöd i form av en fritidssekreterare på 100 %. Det finns ett kommunalt beslut om ”En ingång” till hela kommunen för våra föreningar, som stödjer denna organisation.

Bidrag

Nedanstående bidrag är möjliga att söka för de föreningar som bedriver barn och ungdomsverksamhet samt redovisar denna i det lokala aktivitetsbidraget. De bidrag som

undantas från denna regel är bidrag för sociala föreningar, handikappverksamhet och bygdegårdar. Några föreningar i kommunen tar del av flera bidrag. De bidrag som finns är:

- Lokal/anläggningsbidrag
- Lokalt aktivitetsbidrag
- Lönebidrag
- Projektstöd
- Sociala föreningar
- Handikappbidrag
- Bygdegårdsföreningar

Fritid tillhör budgetenheten Kultur/Fritid. Den omsluter totalt 10,8 miljoner för 2012 och fördelas så här:

- Fritid/Ungdom ca 2,5 miljoner (personal 5,45 tjänster =2,4 miljoner)
- Fritid/Förening ca 8,3 miljoner (totalt inkl. personal 1 tjänst)

Fritid/Förenings budget fördelas enligt följande:

- Administration ca 0,55 milj.kr (inkl 1 tjänst, 100 %)
- Föreningsbidrag ca 2,5 milj.kr (totalt alla bidrag, inkl räntebidrag)
- Sporthallar ca 1,3 milj.kr (hyra)
- Simhall ca 3,9 milj.kr (hyra och driftsbidrag för entreprenad)

Kommunens bidragssystem är ett transparent, tydligt och direktverkande system. Via kommunens hemsida kan föreningarna se hur systemet fungerar, vilka kriterier och regler som gäller och vad man kan förvänta sig i form av stöd. Bidragen kan sökas via hemsidan.

Övrigt stöd som föreningarna kan ta del av:

- Utredningar
- Föreningsekonomi
- Föreningskontakter
- Organisationsfrågor
- Föreningsrätt
- Idrottshallar och gymnastiksal
- Bokningstjänsten (Royal Boka – bokningssystem) med ARX – låssystem/idrottshallar och gymnastiksal
- Lokstödssystem för redovisning
- Förenings- och Fritidsteam
- Lotteritillstånd (myndighetsutövning)

Fritid/Ungdom

Fritid/Ungdom bedriver genom sitt mobila team av fritidsledare, ungdomsverksamhet i kommunens fyra olika tätorter. Den primära målgruppen är ungdomar i åldern 12-16 år men vissa verksamheter och aktiviteter, som t.ex. ungdomscafé, vänder sig även till äldre ungdomar.

Basen i Fritid/Ungdoms verksamhet är gårdsverksamhet i Lundsbrunn, Götene, Källby och Hällekis, gruppverksamhet, arrangemang, fältfritidsverksamhet samt Café Esperanza i Götene. Fältfritidsverksamheten utförs av två fältfritidsledare med totalt 100 % tjänst.

Fältfritidsledarnas huvuduppgifterna är:

- Fälta (uppsökande verksamhet) på kvällar/helger för att nå de ungdomar som normalt inte besöker Fritid/Ungdoms verksamhet.

- Fälta på nätet. Genom Facebook och andra sociala medier har de kontakter med ett stort antal ungdomar i kommunen. De kan vara bollplank, lotsa vidare vid behov och sprida information om Fritid/Ungdoms verksamhet.
- Ansvarar för Café Esperanza – utbildar de ungdomar som jobbar där, håller i Esperanzarådet mm.

I grupp- och arrangemangsverksamhet arbetar man i samverkan med kyrkor, föreningar, organisationer och andra kommunala verksamheter med t.ex.

- Projekt – stora (som exempelvis Skateparksprojektet) och mindre (som exempelvis Äldre möter yngre). En stor del av Fritid/Ungdoms verksamhet finansieras genom projektmedel från Folkhälsorådet, Leader mm.
- Inriktning ungdomar med funktionsnedsättning genom bl.a. särskild eftermiddagsverksamhet (G-huset), lägerverksamhet, idrottsarrangemang mm.
- Olika arrangemang, gruppverksamheter, resor, avgränsade aktiviteter och läger.
- Vi arbetar med integration mellan; funktionshindrade och icke funktionshindrade ungdomar, mellan ungdomar och pensionärer, mellan svenskar och utlandsfödda ungdomar.

Utvecklingstendenser Fritid/Ungdom

- **Genusperspektivet** i verksamheten är i fokus och en jämnare könsfördelning mellan pojkar och flickor har uppnåtts.

	<u>2010</u>	<u>2011</u>
Andel flickor i verksamheten	31%	47%

Som man kan se i statistiken nedan har det skett en satsning under 2011 på olika gruppverksamheter. Det har funnits fler tjejgrupper än killgrupper. Detta har varit en medveten satsning för att uppnå målet att lika många flickor som pojkar skall erbjudas fritidsverksamhet. Genusperspektivet finns alltid med som en punkt på arbetsgruppträffar och planeringsträffar.

- **Sociala medier** har blivit en viktig del i kommunikationen med ungdomar, både som informations-, och marknadsföringskanal, men också för att knyta kontakter.
- **Samverkan** med föreningar, organisationer, andra kommuner mm har ökat och ingår som en naturlig del i all verksamhet.

En del av Fritid/Ungdoms verksamhet drivs i projektform. Genom bl.a. Folkhälsorådets stimulansmedel har olika verksamheter utvecklats, t.ex. Yngre möter äldre. För att kunna ta del av stimulansmedel finns krav på samverkan. En så omfattande verksamhet som Fritid/Ungdom skulle inte kunna vara möjlig att ha utan samverkan med andra kommunala verksamheter, föreningar, kyrkor och organisationer.

Exempel på samverkan:

- Tjejgrupp special   Samverkan med Elimkyrkan
- Killgrupp   Samverkan med personal från Svenska Kyrkan och Flyktingmottagningen
- Arrangemang   Samverkan med kyrkor, föreningar, skolor och företag.
- Lägerverksamhet   Samverkan mellan föreningar, vår egen kommunala verksamhet och andra Kommunala verksamheter.

- **Antalet** besökare i basverksamheten ökar.

<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>
7 718	8 196	8 370	9 530

- Om man tittar närmare på statistiken för 2010 och 2011 kan man se en förskjutning från rena gårdsbesök och arrangemang till deltagande i gruppverksamhet:
  - 2010: gårdsbesök 6 762   Grupper 1 608   Arrangemang 2 746
    - Götene   814
    - Hällekis   549
    - Källby   992
    - Lundsbrunn   240
    - Guffi   360
    - Esperanza   3 807

Exempel på gruppverksamhet är: kill- och tjejgrupper, biljardgrupper, mediagrupp, Äldre möter Yngre-grupper.

Exempel på arrangemang är: disco, LAN, filmkvällar, bad

- 2011: gårdsbesök 6 010   Grupper 3 522   Arrangemang 1 613
  - Götene   474
  - Hällekis   1 146
  - Källby   596
  - Lundsbrunn   713
  - Guffi   701
  - Esperanza   1 380

- **Inflytandefrågor** tar större plats och har blivit en naturlig del av arbetet. Alla fritidsledare har ansvar för inflytande i den egna verksamheten, men också inflytande i ett vidare begrepp. Samarbetet med ungdomslotsen har blivit tydligare genom att alla fritidsledare har ansvar för kontakt med t.ex. elevråden. Som ett exempel på inflytande i den egna verksamheten är den enkät som genomfördes under 2011 och som legat till grund för planering av verksamheten för 2012. Ungdomar deltar alltid i olika grupper när olika aktiviteter planeras. Frågor som rör andra frågor än Fritid/Ungdoms egen verksamhet lotsas vidare till ungdomslotsen.

4. Omvärldsanalys

Den verksamhet som handlar om människors fritid är inte lagstyrd och har därför stor frihet att organisera sig efter hur behoven ser ut. Verksamheten måste också visa/bevisa att den är nödvändig för en kommun. I ekonomiskt svaga tider krävs det en stor förmåga till flexibilitet, förmåga att samverka med andra mm för att kunna bedriva en verksamhet med hög kvalitet.

Trender/frågor inom Fritid/Förening

Lokalnivå:

- Föreningsmoms: vad kommer att ske med föreningslivet i Götene kommun?
- Föreningsekonomi: svårigheten att få intäkter, sponsring, minskade eller oförändrade kommunala bidrag.

- Det kommunala stödet: ska det bara vara för ungdomsverksamhet, kan stödet utformas på annat sätt?
- Rekrytering och återväxt: svårt att rekrytera ledare och funktionärer. Ungdomar engagerar sig inte i styrelser.
- Föreningssammanslagningar: kan detta vara en viktig fråga för föreningslivet på landsbygden - överlevnad trots vikande underlag?
- Föreningskunskap eller ”nya tider”: kunskapen minskar om vad, hur och på vilka sätt en förening verkar vilket också påverkar demokratifrågan.
- Föreningars mötesformer: är föreningsmöten på ”nätet” framtidens sätt i stället för möten i styrelserum!?

Riksnivå:

- Föreningsmoms: om beslut tas hur påverkar det föreningslivet i Sverige?
- Sportanläggningar och miljöer: spontanidrottsutövande/inte föreningsknuten.
- Hur föreningsbidrag riktas: barn/ungdom kontra vuxna (förlängd ungdomstid)
- Föreningslivets former dvs. från grupp till enskilt utövande och icke strukturella verksamheter, att driva förening.
- Långsiktiga engagemang inom föreningslivet minskar.
- Förändringen av föreningslivets karaktär som gör att fritiden mer fokuseras på aktiviteten än på föreningen, där den tidigare ”klubb/vi-känslan” byts ut mot ”lagkänsla”.
- Föreningslivets mötesformer: ”förnyelse av föreningsapparaten”, dagen sociala medier kanske kan användas på nya sätt inom föreningslivet

Trender/frågor inom Fritid/Ungdom

- Fritidsledarrollen i förändring
Enligt Ungdomsstyrelsens rapport ”Ung Idag 2012” kan man bl.a. läsa att ungdomars deltagande i föreningsmöten har sjunkit markant sedan 1994/1995. Detta gäller både tjejer och killar. Rollen som fritidsledare utvecklas till att mer samverka med andra. Föreningar deltar i verksamheten på olika sätt och därigenom får ungdomar som inte är föreningsaktiva ändå möjlighet till föreningskontakt.
- Sociala medier och dess möjligheter.
I Götene och andra kommuner pågår ett utvecklingsarbete bl.a. ang. att få ut information om sin verksamhet. Ungdomar söker information på hemsidor, via t.ex. Facebook mm. Här krävs hela tiden kompetensutveckling och att ständigt uppdatera information.
- Genusfrågor
Killar har under många år dominerat som besökare på fritidsgårdar. Det finns nu ett fokus på att ha verksamheter som passar för både tjejer och killar. Utmaningen är att ha verksamheter som inte befäster skillnader vad gäller genus. Frågor som uppmärksammas är bl.a. för- och nackdelar med tjej- och killgrupper.
- Verksamheter som är generationsöverskridande är i framväxande
Ett exempel på detta är den studieresa som Fritidsforum anordnade för att titta just på generationsöverskridande verksamheter i Köpenhamn och Berlin. Flera kommuner deltog, bl.a. Götene.
- Allaktivitetshus – för alla åldrar.
I många kommuner finns det allaktivitetshus där barn, ungdomar, äldre möts.
- Ungdomars delaktighet uppmärksammas inom alla områden; skola, socialtjänst och inte minst inom politiken.

5. Politisk utgångspunkt

Den politiska utgångspunkten för fritidsverksamhet i Götene kommun under 2012 – 2015 sammanfattas i följande punkter:

Kommunens fritidsverksamhet skall

- vara så attraktiv att familjer som vill byta bostadsort ska välja Götene i första hand,
- gynna en bred föreningsverksamhet för barn och ungdomar i alla åldrar, oberoende av kön, intressen, etnisk bakgrund eller politisk åsikt,
- särskilt ta hänsyn till de ungdomar som inte finner meningsfyllda sysselsättningar i den normala föreningsverksamheten, och utveckla verksamheter som kan passa dessa ungdomar,
- erbjuda och utveckla fritidsgårdsverksamhet för barn och ungdomar i åldern 7 – 18 år,
- utnyttja de naturområden som kommunen har inom sina gränser för att här utveckla en bra fritidsverksamhet,
- inbjuda till verksamheter som fokuserar på en sund fysisk och psykisk utveckling hos alla kommunens invånare,
- genom att skapa bra mötesplatser där yngre möter äldre, skapa goda vuxenkontakter, och
- ge familjer med barn och ungdomar tillgång till en bra fritidsverksamhet, som kan upplevas tillsammans.

6. Fokusområde: Mötesplatser

I Götene kommun ska det finnas en fortsatt god tillgång till fritidsaktiviteter och ett rikt föreningsliv. En meningsfull och varierande fritid bidrar till både välmående och personlig utveckling. Kommunen strävar efter att stimulera utveckling och förnyelse inom fritidssektorn.

För att med samlad kraft utveckla fritidsverksamhet krävs olika mötesplatser för samverkan mellan politiker, föreningar, kyrkor, ideella aktörer, tjänstemän och kommuninnevånare.

Kommunen skall ha en bra och attraktiv fritidsgårdsverksamhet, som vänder sig till barn och ungdomar från 7 till och 18 år. Fritidsgårdsverksamheten ska sträva efter att skapa en god och kontinuerlig vuxenkontakt för besökarna, så att man säkerställer att samma vuxna möter samma unga. Verksamheten på fritidsgårdarna bör utformas så att ungdomar som inte är aktiva i föreningslivet, kan slussas in i lämpliga föreningar och/eller verksamheter.

Det är angeläget att det finns mötesplatser där ungdomar och vuxna möts utifrån gemensamma eller närliggande fritidsintressen. Olika generationer kan berika varandra utifrån sina erfarenheter, tankar och idéer. Under den tid som planen gäller, ska insatser göras för att skapa möjligheter till ett gemensamt all-aktivitetshus för alla åldrar i Götene tätort.

Ungdomars initiativ skall bemötas med intresse och respekt och de ska få hjälp till nyskapande av föreningar, alternativt utveckling av befintliga sådana.

Olika aktörer ska också kunna skapa mötesplatser utan särskilda krav på målinriktning samt erbjuda ungdomar vuxenstöd.

Götene kommun ska vara en attraktiv mötesplats med gott värdskap för ungdomar, vuxna och organisationer.

Under planens livslängd ska kommunen utveckla fritidsutbudet för familjer med barn och ungdomar. Målet är att man i sin familj ska kunna trivas tillsammans, såväl i tillfälliga aktiviteter som i mer regelbundet återkommande verksamhet.

Mål

- Kommunen arbetar aktivt för att skapa ett allaktivitetshus för alla åldrar i Götene tätort.
- Kommunen arbetar aktivt för att föreningarna skall stödjas i sitt arbete med att nå nya grupper för sin verksamhet.
- Tillgång till stimulerande mötesplatser för barn och ungdomar finnas i hela kommunen. Kommunen verkar för att barn och ungdomar får möjlighet att ta sig till olika aktiviteter som anordnas, även om de saknar skjuts hemifrån.
- Kommunen skapar förutsättningar för att familjer med barn och ungdomar ska kunna uppleva olika fritidsaktiviteter tillsammans

7. Fokusområde: Aktivitet

För att människor skall uppleva livskvalitet krävs att flera av våra grundläggande behov uppfylls. Psykisk aktivitet i form av intellektuell stimulans, avkoppling och spänning behövs för välbefinnande. Likaså behövs fysisk aktivitet för att tillfredsställa kroppens behov av rörelse. Social aktivitet i form av umgänge och socialt stöd påverkar hälsan positivt. I Götene kommun ska det därför finnas ett varierat fritidsutbud för barn, ungdomar och vuxna som svarar upp mot medborgarnas intresse och förmågor.

Vid sidan av föreningslivet ska kommunen genom sina insatser inom fritidsverksamheten aktivt arbeta för att ge utrymme för mera spontana oorganiserade initiativ som inte lämpar sig i föreningsform. Kommunen fokuserar på insatser för barn och ungdomar som inte nås av eller inte vill delta i en organiserad verksamhet inom föreningarna.

Götene kommun ska skapa goda möjligheter för alla barn och ungdomar att såväl delta i som att skapa kultur- och fritidsaktiviteter på egna villkor.

Ungdomars deltagande och engagemang i kommunpolitiken bör uppmuntras, bland annat för att deras åsikter och värderingar ska vara representerade. För att stärka ungdomars tillgång till medbestämmande bör också deras möjligheter att påverka den politiska processen ges mer tyngd.

Kommunen startar under 2013 ett Ungdomsforum, där ungdomar under olika former kan träffa politiker och tjänstemän, men också sinsemellan diskutera frågor som berör ungdomar i kommunen. Ungdomsforumet skall ha kontinuerliga möten så att idéer och förslag förs vidare

till de olika politiska beredningarna och nämnderna. Ungdomsforumet är inte en organiserad form av samråd, utan skall vara en mötesplats där man kan skapa möjlighet för barn och ungdomar att föra fram sina åsikter, få svar och förklaringar, samt kunna få insyn i och möjlighet till att förfina den politiska processen

Kommunens politiska organisationer, nämnder, beredningar, partier och andra ska stimuleras att ta initiativ så att ungdomar känner sig delaktiga i alla olika former och nivåer av politisk verksamhet.

Funktionshindrade barns och ungdomars tillgång till fritidsverksamhet ska särskilt uppmärksammas. Inte minst ska deras möjligheter till olika typer av friluftaktiviteter, motion och fysisk rekreation göras möjliga genom att verksamheten anpassas till deras förutsättningar.

Mål

- Fram till år 2014 ökar antalet ungdomar i kultur och fritidsverksamhet med 10 %.
- Fritidsaktiviteter för ungdomar skapas utifrån intressen som har förankring i rådande ungdomskultur. Speciellt fokus sätts på att skapa attraktiva verksamheter för ungdomar som inte är med i någon förening
- Ungdomar och vuxna tar initiativ till att bilda egna föreningar eller arbetsgrupper för att möjliggöra en tänkt idé och får erforderlig hjälp från tjänstemän i kommunen.
- Det finns ett väl fungerande Ungdomsforum .
- Kommunen skapar olika typer av samverkansmöjligheter, både genom personliga kontakter och via sociala medier, för att fortlöpande utvärdera och utveckla den kommunala fritidsverksamheten.
- Det finns en aktiv och väl fungerande kulturskola som på eftermiddagar, kvällar och helger erbjuder olika former av kulturell verksamhet såsom musik, teater, konst, dans och annan konstnärlig verksamhet. Kulturskolan ska genom samverkan med skola och barnomsorg också stimulera ungdomar, som normalt inte nås av kulturell verksamhet, till eget skapande
- Det finns fritidsaktiviteter för barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder, såväl egna aktiviteter, som aktiviteter inkluderade i den allmänna fritidsverksamheten.
- Kommunen strävar efter att utveckla möjligheten att resa kommunalt för att kunna ta del av de olika fritidsaktiviteter som finns i de olika kommundelarna och i angränsande kommuner.

8. Konsekvensbeskrivning

Kommunen måste ta resurser i anspråk för att skapa ett allaktivitetshus för alla åldrar. Detta kommer att ge många vinster i form av en ökad och förbättrad fritidsverksamhet. Främst kommer detta att gynna barn och ungdomar, men även familjer och andra vuxna behöver tillgång till en plats där alla kan mötas.

Så länge som ett allaktivitetshus saknas, är det viktigt att utveckla fritidsgårdsverksamheten i de kommundelar som nu har fritidsgårdar (Lundsbrunn, Hällekis, Källby och Götene). Vi ser det som viktigt att barn och ungdomar möts av samma vuxna på fritidsgårdarna, eftersom detta dels ger besökarna en kontinuerlig vuxenkontakt, men också för att verksamheten på fritidsgården skall präglas av kontinuitet, där olika grupper som bildas kan samverka med de som arbetar på fritidsgården. Detta innebär att det mobila teamet förändras, så att man istället för att ha olika personer olika veckor på gårdarna, har samma personer, med ett eget ansvar för respektive fritidsgård.

Om ett allaktivitetshus blir verklighet, måste kommunen se över fritidsgårdsverksamheten i kommunens tätorter. Det är inte självklart att ha en kommunalt driven fritidsgård i varje tätort. På platser där underlaget för en fritidsgård finns kvar, måste kommunen förmodligen samverka med lokala föreningar eller organisationer för att skapa möjlighet att driva en gård.

Genom att utöka åldersgruppen som fritidsgårdsverksamheten vänder sig till, från 12 – 18 år till 7 – 18 år, möjliggörs en tidig inskolning i en positiv fritidsverksamhet, främst för de barn som inte deltar i någon typ av föreningsverksamhet. Det känns viktigt att ge dessa barn en bra inkörsport till fritidsverksamheten.

Musikskolan som fritidsverksamhet ska finnas kvar, men måste breddas att omfatta även andra kulturella uttryckssätt – bli en Kulturskola. Detta kommer ge fler ungdomar möjlighet att uttrycka sig och att få skapa. Kulturskolan ska samverka i olika projekt och på andra lämpliga sätt med förskola, fritidshem och skola för att ge en bred möjlighet att nå alla barn och ungdomar i kommunen med kulturell verksamhet. Kulturskolans individuella och gruppverksamhet ska erbjudas på barnens och elevernas fritid. Kommunen kan genom en bred samverkan med olika studieförbund och föreningar skapa bättre ekonomiska förutsättningar för verksamheten.